

РЕТРОКОНВЕРСИЯТА НА БИБЛИОТЕЧНИЯ ФОНД – СТРАТЕГИЧЕСКО ПОСТИЖЕНИЕ НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН

Силвия Найденова
najdenova.s@cl.bas.bg

Първите стъпки по отношение на ретроконверсията на библиотечния фонд в Централната библиотека на БАН бяха направени още през 2005 г., когато започна регистрирането на фонд „Академика“. Използвани бяха моделът за описание на книги във формат MARC21 и AACR2 – Anglo-American Cataloguing Rules (2nd edition), като се отчитат спецификите на всяка една от тях. Последва каталогизацията на личната библиотека на Феликс Каниц, която съдържа над 800 заглавия на 8 езика – от 1693 г. до началото на ХХ век. През май 2007 г. започна регистрирането на колекцията „Старопечатни книги в ЦБ на БАН (1806–1878)“, която съдържа над 600 заглавия в над 900 екземпляра. В началото на август 2007 г. стартира каталогизирането на колекцията „Руска имперска книга (1700–1917)“, която съдържа над 3500 заглавия на руски книги. Описанието на редки и ценни книги е продължителен и трудоемък процес, изискващ тясно сътрудничество със специалисти в различни области. Важно е да се отбележи, че тези издания бяха описвани изключително подробно. За документите на латински, гръцки и източните езици бяха използвани консултанти, а за изданията с гръцка или арабска азбука заглавията бяха транслитерирани, за да се улесни търсенето в онлайн каталога. За по-добро търсене бяха създадени допълнителни предметни рубрики.

В периода 2010–2014 г. ЦБ на БАН работи по проекта на фондация НАБИС за ретроконверсия на библиотечния фонд. През тези години колективът на Централната библиотека положи максимални усилия и приключи проекта, като през целия период работата на всички участници беше свързана и изцяло подчинена на световните тенденции за опазване на културно-историческото книжовно наследство и осигуряване на свободен и неограничен достъп до него, с което се осъществява съвременно библиотечно-информационно обслужване на потребители от страната и чужбина.

През 2014–2015 г. проектът продължи с ретроконвенциране на редки и ценни книги, и аналитична обработка на академичната периодика – „Сборник за народни умотворения, наука и книжнина“, „Периодическо списание на БАН“, „Сборник на БАН“, „Списание на Българското икономическо дружество“, „Известия на Археологическия институт“, „Известия на Института за история“, „Известия на Института за литература“, „Известия на Института за български език“, „Известия на Института за изкуствознание“, „Известия на Института за музикознание“, „Училищен преглед“, „Учителска мисъл“, „Учител“.

Документите се обработваха *de visu*. В хода на работата се извършваха допълнителни дейности като разпечатване и поставяне на сигнатурни етикети и баркодове, които са необходими при работата на модул „Обслужване“, внедрен в края на 2015 г.

Тези два мащабни проекта допринесоха изключително много за разкриване на книжовното богатство пред читателите и потребителите с научен или познавателен интерес.

Освен в създаването на Своден каталог НАБИС, Централната библиотека активно участва в изграждането на единната национална дигитална библиотека, която е основен фактор за опазване на книжовното богатство.

Едновременно с ретроконверсията се извършваше и дигитализиране на фондовете в ЦБ на БАН. Сбирката от възрожденски книги 1806–1878 г. и библиотеката на Феликс Каниц вече са представени в **Дигитални колекции на ЦБ** на сайта на **ЦБ на БАН**.

Инициативата за дигитализация на библиотечни документи от фондовете на ЦБ на БАН започна през 2008 г. с дигитализация на микрофилми на ръкописи от Британската библиотека в рамките на съвместен договор. По-късно този процес продължи с дигитализация на други ценни сбирки като „Български старопечатни книги 1806–1878“; „Библиотека Феликс Каниц“; „Български периодичен печат между двете световни войни“. Това ценно богатство стана достъпно за читателите благодарение на софтуера DigiTool на фирма ExLibris.

Софтуерът **DigiTool** предоставя големи възможности дигиталните обекти да разкриват своето съдържание пред читателите и в същото време да се съхрани по-добре книжовно-документалното наследство на ЦБ на БАН.

Като учредител в проекта НАБИС Централната библиотека на БАН предостави дигитализираните си колекции в края на 2011 г. Целта на това начинание е да се осигури удобно и бързо търсене на дигитални обекти чрез сводния каталог НАБИС, както и свободното им ползване (доколкото позволяват политиките на самите библиотеки). Вече повече от десетилетие една от основните дейности на Централната библиотека на БАН е дигитализацията на българското културно-историческо наследство.

В края на 2015 г. ЦБ на БАН осъществи още един дългогодишен проект, свързан с дигитализирането на периодични издания, като представи в интернет пространството дигиталното копие на в. Мир за 1894–1904 г.

Централната библиотека на БАН има водеща роля в изграждането на Национална академична библиотечно-информационна система, като предоставя своите библиографски записи и дигитални обекти в Националния каталог на академичните библиотеки в България.

РЕТРОКОНВЕРСИЯ – СЪЗДАДЕНИ ЗАПИСИ

Месец	Книги	Периодика	Общо
2010			
Юни	263	0	263
Юли	726	11	737
Август	1384	8	1392
Септември	1462	76	1538
Октомври	2091	34	2125
Ноември	4884	29	4913
Декември	3212	20	3232
2011			
Януари	3996	30	4026
Февруари	4061	25	4086
Март	3438	115	3553
Април	3879	75	3954
Май	3899	125	4024
Юни	4950	175	5125
Юли	3126	50	3176
Август	3644	55	3699
Септември	5008	220	5228
Октомври	5365	150	5515
Ноември	6002	50	6052
Декември	8202	200	8402

2012			
Януари	8691	100	8791
Февруари	8810	85	8895
Март	9753	100	9653
Април	17061	125	7186
Май	7781	95	7876
Септември	2079	0	2079
Октомври	6990	0	6990
Ноември	9297	0	9297
Декември	9732	0	9732 изгубени
2013			
Януари	0	0	0
февруари	9397	0	9397
март	10413	0	10413
април	10708	0	10708
май	10098	0	10098
юни	10011	35	10046
юли	10789	0	10789
август	8854	0	8854
септември	10601	60	10661
октомври	13425	55	13480
ноември	11425	50	11475
Декември	7565	0	7565
2014			
Януари	9655	65	9720
февруари	9725	0	9725
март	2042	50	2092
април	8480	80	8560
май	8625	100	10767

Общо: 284814

РЕТРОКОНВЕРСИЯ – СЪЗДАДЕНИ ЗАПИСИ
октомври 2014-декември 2015

Месец	Периодика-аналитични описания	Общо
октомври	0	495
ноември	0	487
декември	0	1600
2015		
януари	1829	1829
февруари	2584	2584
март	2993	2993
април	2955	2955
май	2993	2993
юни	2745	2745
юли	2400-	2400
август	2528	2528
септември	3030/3470	3030/3470
октомври	3388	3388
ноември	3287	3287
декември	2801	2891